

RAS 2011 – border collie

Border colliens historia i Sverige

Den registrerade border colliens historia är ung. 1871 delades collien in i en utställnings- och en vallhundstyp, och vallhundsprov blev urvalet för vad som kom att kallas Working Collie. Grunden för rasen går dock att finna mycket längre tillbaka i tiden – det har alltid varit viktigt för herdar att ha bra hundar och man har därför avlat på de bästa individerna. Hundar av border collie-typ har funnits på de brittiska öarna sedan urminnes tider.

1905 nämns ordet border collie för första gången. Den man som gjorde detta rasnamn allmänt accepterat hette James Reid. The International Sheep Dog Society (ISDS) bildas i juli 1906. Den första border collien kom till Sverige 1927 och därefter importeras fler individer.

Det första svenska vallhundsprovet hölls på Hamra Gård 1941 och arrangerades av Svenska fåravelsföreningen och SBK. Vid detta tillfälle startade sju hundar av olika raser. Provet bestod av tre olika delar: karaktär, lydnad och vallningsprov på stor flock. 1943 registrerar SKK de border collies som avlagt vallhundsprov i ett förberedande register kallat vallhundar. Många ansåg den tidens vallhundar som hårda, alternativt olydiga.

1946 ordnas en instruktörsvecka i samarbete med SBK, vid denna tid hade man kommit på att man börjat i fel ände. Träning före tävling ansågs som en bättre tågorbning.

1947 hade man kommit fram till att "så småningom bör vi komma därhän att inga andra än prövade och godkända vallhundar används i aveln". Det dröjde dock länge innan detta blev ett faktum.

1970 bildas SVK som kom att bli SVaK när associationen med SKK blev klar.

1975 blev border collien erkänd som officiell ras i Sverige.

1978 konstateras fall av OCD på border collie

1980 Rasbeskrivningen för border collien träder i kraft

1981 Vi får vårt första PRA-fall. SVaK reagerar snabbt och lokalklubbarna anordnar ögonlysningssmöjligheter på tävlingar för att kartlägga hur stort problemet är. Trots att inga fler fall upptäckts införs 1982 ett hälsoprogram mot PRA vilket innebär att varken valpar efter drabbade individer, eller deras avkomma i sin tur, kan registreras. HD-röntgen rekommenderas.

1983 konstateras att epilepsi förekommer hos border collie.

1984 införs nya krav i valpförmedlingen på att föräldradjuren skall ha godkänt vallhundsprov,

vara HD-röntgade UA samt ögonlysta UA.

1986 beslutar SKK på begäran av SVaK att en border collie skall vara friröntgad på höfterna för att erhålla championat. För att få registrera valpar i SKK krävs att båda föräldrarna är höftledsröntgade. I juni tar SKK beslut om att godkänna stamtavlor från ISDS, så att dessa hundar kan registreras i SKK.

1988 En uppfödarkurs hålls.

1989 Unghundsbeskrivningen startar. Denna arbetsbeskrivning av border collien har lett till ökade kunskaper om rasens vallningsegenskaper och dess olika arbetssätt. Den har även tydliggjort den stora ärftlighetskomponenten i de olika vallningsegenskaperna, något vi räknar med att få stor nytta av i framtiden. Samma år konstateras det första fallet av CEA i Sverige.

1991 Införs i samarbete med SKK nya bestämmelser för registrering av border collie:

1. Border collie med okända föräldrar skall ej kunna registreras.
2. Båda föräldrarna skall ha avlagt lägst godkänt lokalprov för att avkomman skall kunna registreras. Detta gäller dock inte föräldrarna till importerade hundar. Vid moderlivsimport, seminering med sperma från utlandet eller betäckning utomlands skall modern ha avlagt lägst godkänt lokalprov för att avkomman skall kunna registreras.
3. Border collie skall, som hittills, endast kunna registreras i SKK:s vallhundsregister som ej är öppet för andra raser.
4. För att få delta i vallhundsprov eller vallhundstävling skall border collies vara ID-märkta.
5. Kravet på höftledsröntgade föräldrar för att avkomman skall få registreras kvarstår oförändrat liksom tidigare avelsbestämmelser rörande PRA.
6. Nya krav för championat.

I slutet av 1900-talet konstateras allt fler fall av epilepsi och en diskussion om dess orsaker, och eventuella möjligheter till bekämpning, har sedan dess förts inom SVaK.

2002 Det börjar dyka upp fler fall av CEA. För att få en uppfattning om omfattningen rekommenderas alla uppfödare att under en två-års period ögonlysa alla valpar före 12 veckors ålder.

2003 Eftersom inga PRA fall har förekommit sedan början av 1980-talet, upphör rekommendationen på PRA-spegling.

2010 Rekommendationer om årlig ögonspegling av avelsdjur återupptas efter en oroande ökning av diagnos "retinopati" hos framför allt hanhundar, samt tre danska PRA-fall 2005.

Allmänt kan även konstateras att det under årens lopp anordnats flera avelskonferenser med olika inriktningar samt att avelsarbetet inom SVaK organiseras i ett avelsråd (AR) på riksplan.

Referenser. Birgitta Östergren, *Vallhundar*
SVaK:s medlemstidning Omkring

Nutid och Framtid för svensk Border Collie.

Vårt mått är en vallhund till gagn för djurägare. För att kunna uppnå detta måste vi ta till vara vallningsanlagen och få fram hundar som passar för djurägarer¹ behov både nu och framöver. Av detta skäl kommer vi i vårt fortsatta avelsarbete, liksom vi tidigare gjort, att prioritera vallningsanlagen.

Vallningen

För många som inte är insatta i vallhundsavel ter sig vallningen som ett av många avelsmål. Så är dock inte fallet. Vallningsanlaget är inte ett, utan en mängd anlag som alla måste tas i avvägande inför en eventuell parning. Att avla på vallningen plus till exempel exteriör låter sig av detta skäl inte göras. Eftersom man som mest kan ha målsättningen att förbättra tre egenskaper hos avkomman vid en parning, och de olika vallanlagen i sig själva är fler än tre, så finns även i fortsättningen inget utrymme för exteriöravel eller ren avel på egenskaper som prioriteras av lydnads- och brukshundsfolk. Enligt vår erfarenhet så minskar hundens ”begåvning” för vallning häpnadsväckande snabbt om man inte hela tiden prioriterar vallningen i avelsarbetet.

Avel på vallanlag handlar naturligtvis inte om ”ju mer desto bättre” utan att hitta individer som passar ihop. Vi har hundar av många olika typer vilket kan jämföras med alla de arbetsuppgifter som hundarna har och har haft. Den hund som passar att utan förarstöd tryggt hämta hem halvilda får i bergen i Wales är kanske inte samma hund som passar mjölkbonden som i första hand vill ha en hund som i trängsel arbetar med frigående mjölkkor som skall förflyttas till och från mjölkgruppen. Därför kan man inte enkelt använda vallhundprovets resultat för aveln – två vinnare behöver inte alls passa ihop – de har kanske inte alls samma egenskaper, men är utmärkta individer på varsitt sätt.

Vallhundprovets roll för aveln bör ses på ett annat sätt: Lägstänivån – godkänd vallhund – är ett minimimått för att duga som vallhund. Denna merit krävs för registrering av valpar, men är enligt SVaK:s åsikt inte tillräcklig för att motivera att en hund används i avel. De högre nivåerna, vilka man kan läsa mer om i regelboken (**se hemsidan www.svak.se under Tävlingar**), ställer högre krav på dresserbarhet och naturlig förmåga att behandla de vallade djuren på ett sådant sätt att de lugnt kan hanteras både på långt håll och i närarbete. Vallhundtävlingar fyller ur avelssynpunkt även en annan viktig funktion. Det är där man som tikägare kan se många olika hundar i arbete och på så sätt hitta den hane som passar den egna tiken bäst.

2007-2010 genomförde årligen ca 280-300 border collies godkänt vallprov, VP. (källa: SVaKs egen databas Vallreg). Siffran motsvarar 35 procent av en årskull födda valpar den senaste femårsperioden². Det har under många år varit motsvarande runt en tredjedel av hundarna som blivit godkända vallhundar. Det ser SVaK som ett gott resultat, både avseende möjlig avelsbas och för möjligheten att utvärdera aveln med målet att vallningsegenskaperna ska bevaras. För att ytterligare stimulera uppfödare att meritera sina hundar delar avelsrådet årligen ut ett uppfödar- eller avelspris. Underlag för priset utgörs av Unghundscupens rankinglista. Unghundscupen är en årligen återkommande vallningstävling dit hundar under tre års ålder kan meritera sig. Uppfödarna till de första 30 hundarna på rankinglistan får varsin inteckning i priset, förutsatt att det är en svensk uppfödare. Tre inteckningar med tre olika hundar ger pris.

¹ (innebär med vallhundsterminologi att man äger vallboskap, vanligen får eller nötboskap)

² Medeltalet födda valpar/år under perioden är ca 770 valpar

Mentalitet

En bra vallhund är en hund med god mentalitet, och vi kommer även i framtiden att se psykisk stabilitet som en mycket viktig faktor i aveln. För att fungera stabilt i vallningsarbetet är lugn och mental styrka oumbärligt, men för att en hund skall fungera som vallhund krävs också att den fungerar socialt – det är därför viktigt att fortsätta aveln med stabila, psykiskt starka hundar.

Exteriör

I ursprungslandet Storbritannien är rasen border collie delad i en typ bestående av den ursprungliga, på vallanlag enbart avlade, border collien och i en utställningstyp. Den arbetande border collien har av tradition inte bedömts för sin exteriör. Utseendet kan därför skifta en del. Alltför stora, tunga hundar – eller alltför små – premieras sällan i aveln, vilket gör att rasen ändå är rimligt homogen. En hund som kan hållas i arbete och har rörelser som inte skrämmer djuren i onödan bedöms ha en funktionell exteriör. Att denna avel har gett friskare och ur den synvinkeln exteriört bättre hundar än vad som är fallet i många av de raser som avlas på exteriör är något SVaK är övertygade om och som dessutom styrks av de veterinärer vi har kontaktat i denna fråga. I Sverige har vi den bestämda målsättningen att bevara rasen odelad och försöker att i möjligaste mån inte föra in utställningsblod i den svenska stammen.

Unghundsbeskrivningen

Sedan 80-talet har Vallhundsklubben utfört en arbetsbeskrivning av unga hundar. Per Arvelius lade som blivande husdjursagronom vid Ulltuna under våren 2005 fram en D-uppsats grundad på Vallhundsklubbens arbetsbeskrivning. Han konstaterar där att border colliens vallningsanlag har en mycket hög (frapperande hög i förhållande till andra raser) arvbarhet och att man därför definitivt bör fortsätta med någon form av beskrivning. Eftersom denna åsikt delas av majoriteten av Vallhundsklubbens 27 (ett per distrikt) avelsråd³ sjösattes våren -05 den tredje versionen av beskrivningen.

Hälsa och sjukdomar

Border collien är en jämförelsevis frisk hund. Enligt Breed Profile, Agrias försäkringsstatistik, är den tionde största ras bland veterinärsvårdsförsäkrade hundar. Däremot kommer den först på 91 (av 101) plats när det gäller veterinärvård.

Risken att dö i förtid är något större – dvs fall där livförsäkringsbeloppet faller ut – men fortfarande är skillnaden mellan antal livförsäkrade och de som dör stor.

BREED RANKINGS	Mortality (Life Insurance)				Veterinary Care	
	Percent of population	Percent of Deaths	Population Rank	Mortality Rank	Population Rank	Risk Rank
BORDER COLLIE	2.0	1.3	10	72	10	91

Källa: testversionen av Breed Profile, Agria/SLU/SKK

Border collien lever längre än genomsnittshunden:

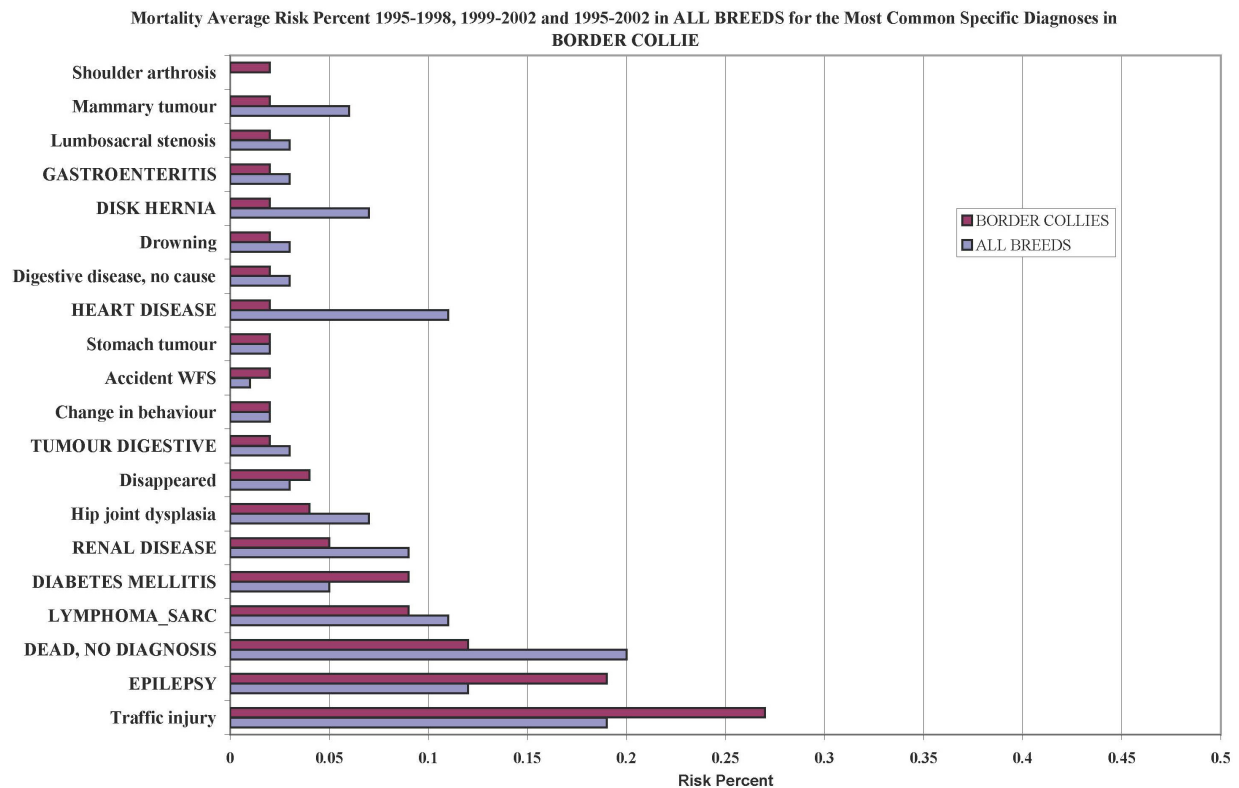
³ Eftersom stor del av SVaKs verksamhet bedrivs i lokalklubbarna har de lokala avelsråden flera viktiga funktioner: de ger AR goda möjligheter till kontakt ut i klubbarna, de tipsar om tänkbara täckhundar och ser till att unghundar arbetsbeskrivs.

Percent of dogs surviving to 5, 7, 8 and 10 year of age

Survival to age	1995-1998		1999-2002	
	Survival %		Survival %	
	BORDER COLLIE	ALL BREEDS	BORDER COLLIE	ALL BREEDS
5 Years	90.0	88.0	89.0	89.0
7 Years	86.0	81.0	84.0	83.0
8 Years	83.0	77.0	81.0	80.0
10 Years	75.0	64.0	73.0	68.0

Källa: testversionen av Breed Profile, Agria/SLU/SKK

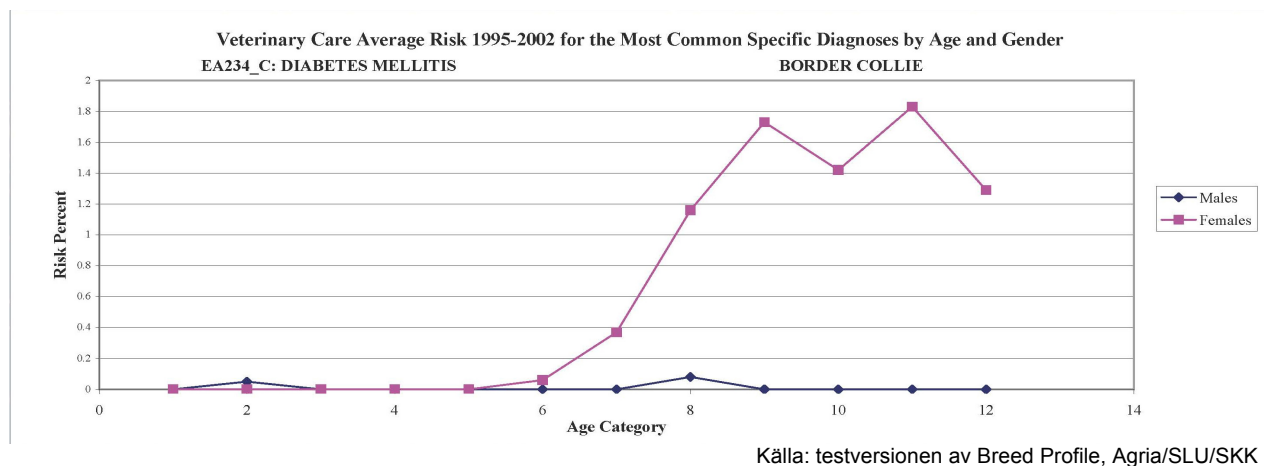
Bland dödsorsaker löper border collien en något större risk än genomsnittshunden att avlida på grund av trafikolycka, diabetes, epilepsi samt bogartros (OCD i bogleden). Bogartros kommer på tjugonde plats bland dödsorsaker för border collie med 2% av det totala antalet dödsfall. Däremot dör väsentligt färre border collies än genomsnittet av hjärtrelaterade åkommor.

Källa: testversionen av Breed Profile, Agria/SLU/SKK

När det gäller veterinärvård skiljer inte border collien ut sig bland övriga raser avseende epilepsi, som överlag är ganska vanlig hos hundar. OCD finns inte med alls bland de vanligaste diagnoserna.

Däremot förekommer diabetes oroväckande ofta som diagnos. Det är nästan uteslutande medelålders och äldre tikar som drabbas av sjukdomen. I åldersgruppen över 7 år är det uppemot 2% av alla försäkrade tikar som får vård vid minst ett tillfälle på ett år för diabetes.

Sjukdomsbekämpning/strategier

PRA: Vallhundklubben har under många år, sedan två fall konstaterades början av åttiotalet, ögonspeglat med tanke på PRA. Vallhundklubben var i begrepp att avsluta det hälsoprogram gällande PRA som vi gick in i under åttiotalet när man under 2005 upptäcktes tre danska fall av trolig PRA.

Målsättning: förhindra att PRA får fäste i rasen.

Tillvägagångssätt: Det hälsoprogram som antagits av SKK kvarstår tills vidare. Vad som för närvarande gäller är att hund med PRA, och dess avkommor, inte får användas i avel (registreringsförbud), men obligatorisk årlig ögonspeglning är inte nödvändigt för registrering. SVaK rekommenderar emellertid med tanke på det nuvarande läget, och i avvaktan på ev. förändringar av hälsoprogrammet, årlig ögonspeglning till minst åtta års ålder av avelsdjur. Detta **krävs** för valpförmedling. Dessutom: hund med diagnos **retinopati** bör följas upp innan den används i avel, även då tillägget "sannolikt ej ärftlig" finns. Önskvärt vore att så många hundar som möjligt ögonspeglas, även då de inte är tänkta för avel.

CEA: Vallhundklubben har genom valpspeglning genomfört en inventering av populationen under tre års tid. Uppslutningen har varit god, även om Sveriges geografi omöjliggör valpspeglning för vissa uppfödare. Inventeringen har vi utfört för att kunna finna alla CRD-fall, även de som kamoufleras efter tolv veckors ålder. Inventeringen har visat att andelen hundar med CEA är väldigt liten, mindre än 3% av de speglade valparna, och den vanligaste skadan är lindrig CRD. I samråd med ögonveterinär Lennart Garmer har klubben beslutat att inte införa några registreringskrav på CEA-ögonspeglning.

Målsättning: minska eller hålla kvar CEA på nuvarande nivå.

Tillvägagångssätt: SVaK har ingen rekommendation på generell valpspeglning, **men** då misstänkt eller känd anlagsbärare används rekommenderas valpspeglning.

Det finns även ett gentest, tillförlitligt enligt utföraren Optigen, för att undersöka om hunden är anlagsbärare. Mer information finns på Optigens hemsida www.optigen.com
SVaK avråder bestämt uppfödare att använda hundar med colobom och/eller CRD i avel.

Sammanfattning ögonspeglning

För att uppfödare skall få använda vår valpförmedling kräver vi att föräldradjuren är ögonspeglade årligen. Senaste ögonspeglning får alltså inte vara äldre än ett år vid parningstillfälle. En hund som speglats vid åtta års ålder anses "färdigspeglad" då förändringar därefter betraktas som åldersförändringar, men AR rekommenderar ändå att spegla även äldre hundar.

HD: Svensk border collie ligger sedan lång tid tillbaka på ca: 8-10% HD-fel. För att registrera border collie krävs endast att föräldradjuren är röntgade, inte att de är fria. Vi befinner oss dock i den tacksamma situationen att det finns en stark medvetenhet hos medlemmarna om dessa frågor, och det händer nästan aldrig att någon parar hundar med C- eller D-höfter. En viss ökning av lindriga dysplasier märktes då avläsningssystemet ändrades runt millennieskiftet. Detta ledde till att avläsningen av SKKs veterinärer justerades 2006 för bland annat border collie, eftersom alltför stor vikt vid Norbergs vinkel gav ett något missvisande resultat. Alltför många hundar fick B, som egentligen ska vara en ”gränsdiagnos” men som nu mer än hälften av de fria hundarna fick. Man återgick då delvis till gamla sättet att se till ledkulans passning i ledskålen, som hos border collien är lite grundare än hos t ex schäfer.

Målsättning: border collien ska vara en hund med friska höfter.

Tillvägagångssätt: För att få använda Svenska Vallhundklubbens valpförmedling gäller krav på fria höfter hos föräldradjuren.

Övriga sjukdomar och defekter:

Epilepsi: Rasklubben har sett en del fall av misstänkt ärftlig epilepsi bland border collie.

Avelsrådet AR har därför bestämt följande generella avelsstrategi:

Använd ALDRIG sjuk hund i avel.

Avelsdjur som har gett ett (1) fall av misstänkt epilepsi kan möjligtvis användas med största försiktighet i någon annan kombination. Skulle något mer fall uppstå måste hunden omedelbart tas ur avel.

Vänta ALLTID med avelsdebuten hos syskon till sjuk hund tills de är 3-4 år. Antalet kullar bör också hållas nere. I kullar där fler än en valp drabbats ska syskonen inte användas alls.

Avkommor till hundar som givit flera epilepsifall i olika kombinationer bör användas försiktigt i avel, även då de endast är halvsyskon till drabbade. Det innebär: vänta med avelsdebuten tills de är 3-4 år och håll nere antalet kullar, inga avelsmatadorer! Fortsätt att rapportera förekomsten av krampanfall.

Målsättning: Att minimera mörkertalet av sjuka hundar, kartlägga arvs gången och minska förekomsten i rasen.

Tillvägagångssätt: Genom information öka kunskapen om sjukdomen och vikten av att rapportera den. Sprida SVaK:s gällande avelsrekommendationer avseende sjukdomen. Redovisa kunskap kring verifierade fall i klubbens tidning och på hemsidan. Ta hjälp av genetiker för att utröna arvs gången.

Osteokondros, OCD: OCD förekommer nästan undantagslöst i bogled hos border collie, inga andra leder. Inventering pågår. Åkomman förefaller ofta slå ner till synes slumpvis hos vissa individer, men vissa släktskapsförhållanden har också iakttagits.

Målsättning: Att minimera mörkertalet av sjuka hundar, kartlägga arvs gången och minska förekomsten i rasen.

Tillvägagångssätt: AR rekommenderar att drabbad hund inte används i avel. Hund som lämnat minst två avkommor med olika partners bör också tas ur avel. Medlemmar uppmanas fortsätta rapportera in OCD.

Diabetes: Inventering pågår. Det är svårt att hitta avelsstrategi för denna sjukdom då de drabbade hundarna nästan undantagslöst är äldre tikar och mönstret för ärftlighet inte är uppenbart.

Målsättning: Avelsrådets avsikt är att fortsätta utreda frågan under den närmaste tiden.

Tillvägagångssätt: Medlemmar uppmanas fortsätta rapportera in fall.

Sammanfattning sjukdomsbekämpning/strategier: Under årens lopp har det varit svårt att samla in rapporter om de sjukdomar som inte kräver någon form av friskskrivning (osteocondros, epilepsi, bettfel, kryptorkism, navelbräck etc.) Vi hoppas kunna ändra på detta genom att informera om sjukdomar och avel, framförallt gäller det att ändra bilden av sjukdomar som något exceptionellt, och istället försöka nå en allmän acceptans om att defekter förekommer överallt och att detta inte skall leda till stora åtgärder, men att det är viktigt att det från rikshåll finns en övergripande bild av de olika defekternas utbredning.

Samt, det viktigaste av allt; en grundregel för all avel som, om vi följer den, kan förhindra att de problem vi har och kommer att få leder till allvarliga konsekvenser:

Begränsa användandet av enskilda avelsdjur. Alltså *inte* för många avkommor efter enskilt avelsdjur, och framför allt inte under kort tid.

Vårt mål är att under kommande femårsperiod samla in ytterligare hälsoinformation.

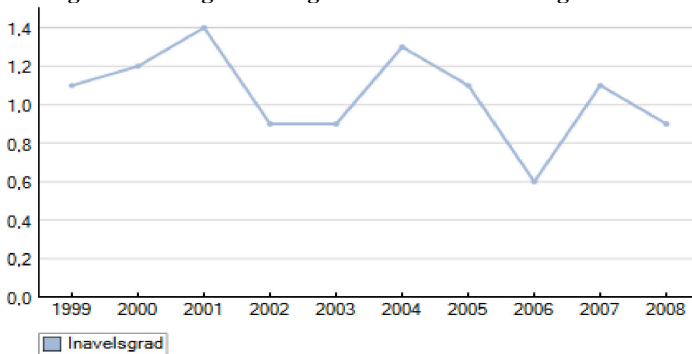
Inavel

Svensk border collie har i ett vidare perspektiv en låg inavelsgrad.

Border collien i Sverige

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Inavelsgrad	1,1 %	1,1 %	1,2 %	1,4 %	0,9 %	0,9 %	1,3 %	1,1 %	0,5 %	1,1 %

Rasens genomsnittliga inavelsgrad. Beräknad över 5 generationer

Tabell och graf från SKK:s Avelsdata

Detta beror till stor del på den stora populationen hundar i framförallt Storbritannien, och det avelsutbyte som finns mellan länderna. I Sverige finns dessutom en stor medvetenhet om inavelns negativa effekter, och överdriven avel med nära släktingar kan därför inte ses som något problem för rasen.

Ett möjligt framtida problem är att vissa hanar får alltför många kullar. Under senare år tenderar någon eller ett par, tre hanar att användas oproportionerligt mycket, eller till mellan 5 och 7 procent av födda kullar under ett år. Dessa hanar tycks emellertid oftast ha en kort "blomstringstid" på avelsfronten och ersätts snabbt av nya stjärnor. Positivt är också att sammantaget används många hanar i aveln, väldigt många får faktiskt bara en enda kull. Ser man till P-E Sundgrens tumregel att en hanhund inte ska användas till mer än 5 procent av antalet valpar i en generation, och helst inte till mer än 2 procent, klarar border collien 5-procentsregeln. Under 2000-talet har dock lite för många hanar hamnat över eller i närheten av 2 procent av innevarande generation⁴.

Antal olika tikar/hanar använda i avel varje år

⁴ En generation har definierats till 5 år. Ytterst få bordercollies blir föräldrar före 2 års ålder, den vanligaste debutåldern för avel är 2,5 till 3,5 år.

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Kullar	116	125	109	117	111	105	121	140	130	123	133	122
Tikar	110	117	107	114	108	103	120	136	126	120	131	119
Hanar	68	83	70	88	73	64	74	80	70	71	84	79

I genomsnitt får varje avelstik knappt två kullar, eller 1,9 kullar. Varje avelshane blir i genomsnitt far till 3,4 kullar⁵.

Täckhundarnas ”tio-i-topp”

Andel av rasen	2002-2006	2002-2006	2002-2006	2002-2006	2002-2006	Totalt	Totalt
Regnr	% Antal kullar	% Antal valpar	Antal kullar	Antal valpar	Kull-snitt	Antal kullar	Antal valpar
REGV0000/2000	4,5	5,2	29	191	6,6	32	210
REGV1111/2002	2,5	2,2	16	80	5,0	18	94
REGV2222/95	2,3	2,1	15	76	5,1	17	90
REGV3333/2001	2,2	2,0	14	75	5,4	14	75
REGV4444/2002	2,0	2,2	13	81	6,2	13	81
REGV5555/2005	2,0	2,0	13	75	5,8	16	96
REGV6666/98	2,0	1,8	13	66	5,1	14	71
REGV7777/2004	1,9	1,9	12	71	5,9	15	94
REGV8888/2002	1,9	1,9	12	70	5,8	14	74
REGV9999/2000	1,7	1,4	11	53	4,8	13	64

Andel av rasen	2003-2007	2003-2007	2003-2007	2003-2007	2003-2007	Totalt	Totalt
Regnr	% Antal kullar	% Antal valpar	Antal kullar	Antal valpar	Kull-snitt	Antal kullar	Antal valpar
REGV0000/2000	3,2	3,9	21	144	6,9	32	210
REGV1111/2002	2,8	2,6	18	94	5,2	18	94
REGV5555/2005	2,5	2,6	16	96	6,0	16	96
REGV7777/2004	2,3	2,6	15	94	6,3	15	94
REGVbbbb/2005	2,2	2,2	14	80	5,7	14	80
REGV8888/2002	2,2	2,0	14	74	5,3	14	74
REGVaaaa/2003	2,0	2,1	13	76	5,8	13	76
REGV3333/2001	2,0	1,9	13	70	5,4	14	75
REGV6666/98	2,0	1,7	13	64	4,9	14	71
REGV9999/2000	2,0	1,7	13	64	4,9	13	64

Reviderade tabeller från SKK:s Avelsdata

En bred avelsbas är mycket viktigt eftersom behoven skiljer sig åt mellan olika djurägare och en bred avelsbas ger möjlighet att avla på hundar som passar till olika djurägarernas olika behov.

⁵ Källa: SKK avelsdata, hundar använda i avel från 1990.

Avelsrådet använder täckhundslistan i SVaKs databas Vallreg som styrmedel för att förhindra sk matadoravel. När en rekommenderad täckhund fått 25 avkommor flyttas hunden till en separat lista: Många avkommor (men fortfarande rekommenderad täckhund). En hane som fått 50 valpar flyttas till listan Borttagna. Där hamnar även täckhundar som av andra anledningar inte längre rekommenderas till avel. Anledningen finns alltid angiven.

Nyregistreringar

Antalet nyregistreringar har hållit sig relativt konstant över åren. De senaste åren har det skett en mindre ökning med en topp 2003:

Antal reg/år	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004		2005		2006		2007	
Tikar (varav importer)	310	349	336	323	383	412	403	(39)	374	(25)	362	(26)	367	(27)
Hanar (varav importer)	339	311	330	308	366	411	377	(16)	420	(22)	362	(27)	370	(20)
Totalt	649	660	666	631	749	823	780	(55)	794	(47)	724	(53)	737	(47)

Tabell från SKK:s Avelsdata

Det importeras ganska många hundar, framförallt från Storbritannien. Tack vare medlemmars ideella insatser finns stora delar av ISDS stambok tillgänglig i SVaKs databas Vallreg, varför klubben har god kännedom om de flesta importerade hundars genetiska bakgrund. SVaK:s informationsinsatser kring rasen syftar till att öka förståelsen för den, inte att öka border colliens popularitet.

Framtiden

Svensk border colliavel är i mångt och mycket avhängigt jordbrukets utveckling i Sverige. Så länge det finns ett tydligt behov av fungerande vallhundar kommer vallningsanlagen att ha en säker förstaplats bland border colliens avelsmål. Faran ligger i att allt färre svenskar är aktiva jordbrukare, men allt fler människor med annan utkomst och inriktning ser border colliens intelligens och förighet, och önskar använda border collien till annat än vallning. Tyvärr leder detta ofta till en historielöshet där man glömmer att de anlag man uppskattar har skapats genom sträng selektering på vallanlag och inget annat. Önskan att ”förbättra” border collien antingen ur ett utställnings- eller bruks/lydnadsperspektiv måste därför ses som det absolut största hotet mot svensk border colli i framtiden. Om Vallhundsklubben istället kan föra ut sitt synsätt även i dessa grupper, och en övergripande enighet kan skapas om att border collien är, och skall förbli, en vallhund, och att detta avelsmål är det som helt skall dominera avelsarbetet, finns det ingen anledning att inte tro att border collien i Sverige har en ljus framtid.